

СИЛАБУС КУРСУ СОЛЬФЕДЖІО

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».
Освітня програма «Музичне мистецтво
естради», «Звукорежисура»
Рік навчання: I, II, III, IV
Семестр: 2, 3, 4, 5, 6, 7
Кількість кредитів: 10
Мова викладання: **українська.**

Керівник курсу

Супрун Олена Володимирівна доцент, доктор
філософії

Контактна інформація: +38 050 932 71 72

Прореквізити освітнього компоненту: Теорія музики

Постреквізити освітнього компоненту: Гармонія, Аналіз музичних творів, Аранжування, інструментування, Спеціальний клас (за видами), Методика викладання фахових дисциплін (за видами), Клас ансамблю, Методика і практика роботи з ансамблем, Педагогічна практика.

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітніх програм, вивчення освітнього компоненту «Сольфеджіо» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Для ОП «Музичне мистецтво естради»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській/менеджерській/лекторській/практичній діяльності	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання музичного мистецтва	ПРН 15

Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17
--	--------

Для ОП «Звукорежисура»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській/менеджерській/лекторській/практичній діяльності	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання музичного мистецтва	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Сольфеджіо» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності: (ЗК – загальні СК - спеціальні).

Інтегральна компетентність	
загальні (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність працювати автономно.
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
Спеціальні компетентності для ОП «Музичне мистецтво естради» (СК)	
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією. Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
Спеціальні компетентності для ОП «Звукорежисура» (СК)	
СК3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва

СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва та звукорежисури.
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва аудіальними засобами
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сольфеджіо» є формування у здобувачів вищої освіти вільної слухової орієнтації в музичному матеріалі, уміння слухати та сприймати музику в усіх її компонентах, системний, методичний розвиток музичних здібностей здобувачів вищої освіти: мелодичного, тембрового, ладового, гармонічного, поліфонічного слуху, метро-ритмічного відчуття, музичної пам'яті, музично-слухових уявлень, отримання музично-слухового досвіду. Ця практична дисципліна є однією з найважливіших у ході підготовки музиканта-професіонала.

Завдання освітнього компоненту:

- розвиток музичного слуху та музичної пам'яті;
- формування у студентів навичок точного інтонування та визначення слух елементів музичної мови;
- формування навички вільного читання з аркушу (з урахуванням чистого інтонування та метро-ритмічної точності) одноголосних та двоголосних музичних прикладів;
- розвиток внутрішнього слуху - формування навички визначати стиль та характер музичного твору без його відтворення на інструменті, визначати мелодичні та ладові особливості, гармонічну мову, ладо-тональні та темпові зміни, кульмінацію твору;
- виховувати осмислене ставлення до структурної, ладо-тональної та метро-ритмічної будови музичного прикладу (привчати студентів аналізувати приклад, спираючись на теоретичні знання, розуміти мелодичний та гармонічний розвиток музичної думки, відмічати найбільш характерні інтонаційно-ритмічні та інші закономірності прикладів з сольфеджування чи слухового аналізу);
- формування навичок запису одноголосного та двоголосного диктанту;
- формування навичок визначення на слух елементів музичної мови в ладу та поза ладом.

Практична спрямованість

Традиційним змістом дисципліни «Сольфеджіо» є виховання (формування, розвиток) музичного слуху засобами співу та аналітичного слухового сприйняття певного музичного матеріалу. Якщо на початковому та середньому етапах навчання освоюються, насамперед, елементи музичної мови з частковим охопленням рівня граматики, то на етапі вищої освіти необхідним є перехід до вивчення музичних мов як таких, з'ясування закономірностей музичного мовлення, засобів втілення художнього-образного змісту. Курс сольфеджіо на вищому ступені залишається традиційно музичний слух як складний комплекс спеціальних здібностей. Проте, змінюється спрямованість курсу, і його предметом стає: формування та розвиток музичного мислення: здібності активного та адекватного сприйняття музичного тексту, наслідком якого є свідоме осягнення музичного твору у його художній цілісності. Тобто, у процесі слухового сприйняття мають бути охоплені та усвідомлені притаманні даному музичному творові закономірне, логічне внутрішнє його влаштування та художньо-образний зміст.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
----------------	-------------------	---------------	--

МОДУЛЬ 1			
I курс, II семестр			
Змістовий модуль 1. Натуральний мажор. Тональності з одним знаком при ключі.			
1	Тема 1. Завдання курсу сольфеджіо. Запис і читання нот в скрипковому ключі. Сольмізація в розмірі 2/4. Тактування.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Ознайомлення з матеріалами наукової та методичної літератури.
2	Тема 2. Мажорний лад. Гама С – сіиг, стійкі та нестійкі ступені 3 розв'язанням. Ладо-інтонаційні вправи, спів за різними ритмічними фігурами.	4	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Робота над ладо-інтонаційними вправами, спів за різними ритмічними фігурами.
3, 4	Тема 3. Підбір мелодій на фортепіано з наступним записом. Тон. Півтон. Секвенції з секунд, терцій. Ланцюжок із ступенів. Сольфеджування мелодій зі стрибками на стійкі інтервали. Затакт. Інтервали: ч.І, ч.8.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Тон. Півтон. Секвенції з секунд, терцій. Ланцюжок із ступенів. Відпрацювання вправ сольфеджування мелодій зі стрибками.
5, 6	Тема 4. Паузи. Ритмічні вправи з застосуванням пауз в розмірі 2/4. Інтервали ч.5. розмір 3/4. Ритмічний диктант.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Простукування метричної сітки під музичний супровід. Визначення розміру в заданих вправах.
7, 8	Тема 5. Мажорні тональності з одним знаком при ключі. Розміри 2/4, 3/4.	6	Транспонування, підбір знайомих мелодій в нових тональностях. Інтервали: в.3, ч.І, ч.8, ч.5
Змістовий модуль 2. Натуральний і гармонічний мінор. Тональності з двома знаками при ключі.			
9	Тема 6. Розмір 4/4. Диригування під музику, Визначення розміру..	4	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання мелодії на заданий ритмічний малюнок в розмірі 4/4
10	Тема 7 Тональність а – moll. Ступені мінору, їх властивості. Інтервали в.3, м.3	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Визначення членування музики в нотному тексті.
11	Тема 8 Четвертна нота з крапкою. Простукування та запис різних ритмічних фігур.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Простукування та запис різних ритмічних фігур.
12, 13	Тема 9 Мажорні та мінорні тональності з одним ключовим знаком. Творчі завдання. Тетраборди. Інтервал ч.4.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
14	Тема 10 Розмір 3/8. Метро- ритмічні вправи, сольмізація, диригування під музику. Ритмічний диктант. Мажорний та Мінорний тривуки.	3	Метро- ритмічні вправи
15, 16	Тема 11 Мажорні та мінорні тональності з двома ключовими знаками. Читання нот. Транспонування на секунду. Визначення тональності. Інтервали м.2, в.2. Головні тривуки ладу з оберненнями. Інтервали м.6, в.6. Мелодія народної пісні в куплетній формі.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Читання нот. Транспонування на секунду.
Диференційований залік			
МОДУЛЬ 2			
II курс, III семестр			
Змістовий модуль 3. Мажорні і мінорні тональності з трьома ключовими знаками.			

1	Тема 12 Тональності мажору і мінору до двох знаків при ключі. Інтервали в ладу і від звуків. Головні тризвуки та їх обернення.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
2	Тема 13 Ритмічні групи: чверть і дві восьмі, восьма і дві шістнадцяті. Ритмічні диктанти. Сольмізація, поняття цезури і повтору в мелодії.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Аналіз сольфеджованих вправ на слух
3, 4	Тема 14 Мажорні і мінорні тональності з трьома знаками при ключі. Підбір знайомих мелодій в даних тональностях. Творчі вправи. Інтервали м.7, в.7.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підбір знайомих мелодій в мажорних тональностях до трьох знаків.
5,6	Тема 15 Перемінний лад. Сольфеджування двоголосних вправ з епізодичним розходженням голосів в терцію і ч.5. Визначення на слух ступенів в різних октавах, гам, послідовностей тризвуків і обернень.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Побудова та інтонування тризвуків і їх обернень від звука
7	Тема 16 Пунктирний ритм. Значення пунктирного ритму в маршовій та танцювальній музиці.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підібрати музичні приклади та проаналізувати пунктирний ритм в маршовій та танцювальній музиці
8	Тема 17 Тритони натурального мажору і мінору з розв'язанням в вивчених тональностях. Двоголосся. Спів двоголосних вправ в терцію, гармонічних інтервалів в ладу і поза ладом.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання другого голосу до даної мелодії.
Змістовий модуль 4. Тональності з чотирма ключовими знаками.			
9	Тема 18 Тональності мажору і мінору до 4-х знаків при ключі. Послідовність інтервалів та акордів. Слуховий аналіз. Диктант на ступенях головних тризвуків. Характерні інтервали в мажорі і мінорі.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Характерні інтервали в мажорі і мінорі.
10	Тема 19 Інтервали секста і септіма. Двоголосся. Тритони натурального і гармонічного мажору і мінору. Інтонування гармонічно і мелодично, визначення на слух. Творчі завдання.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Тритони натурального і гармонічного мажору і мінору.
11	Тема 20 Тональності мажору і мінору з трьома і чотирма ключовими знаками Диктант.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Інтонування ступенів і ланцюжка з застосуванням хроматизмів.
12, 13	Тема 21 Розмір 6/8 та ритмічна група чверть і дві шістнадцяті. Ритмічні вправи та ритмічний диктант. Простукування ритмічних вправ на 2-х нотних станах або 2-х рядках. Інтонування 2-х 5олосся. Диктант. Дуети 3 класичного репертуару.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання мелодії на заданий ритмічний малюнок
14	Тема 22 Послідовності тризвуків та їх обернень від звука та в тональності. Форма – період. D ₇ в основному виді.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Послідовності тризвуків та їх обернень від звука та в тональності.
15, 16	Тема 23	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.

	Синкопа. Види синкопи, її значення в музиці. Простукування синкопи та визначення на слух під час звучання музики. Ритмічні завдання.		Підібрати музичні приклади, простукування.
	Диференційований залік		
МОДУЛЬ 3			
II курс, IV семестр			
Змістовий модуль 5. Тональності до п'яти знаків при ключі. Д7 з оберненнями.			
1, 2	Тема 24 Гами до 4-х знаків при ключі. Д7 3 розв'язанням від звуку та в тональностях. Мінор з натуральним ввідним звуком, як елемент зв'язку з паралельною тональністю. Двоголосся.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
3, 4, 5	Тема 25 Мажорні і мінорні тональності з 5-ю знаками при ключі. Акордові послідовності в тональностях. Обернення Д7. Мелодичний диктант. Зменшений і збільшений тризвуки..	8	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Акордові послідовності в Мажорні і мінорні тональності з 5-ю знаками при ключі. Написання простих підголосків до мелодій народних пісень
6, 7, 8	Тема 26 Тріоль. Більш складні ритмічні вправи. Синкопа між тактова, з паузою. Ритмічні диктанти. Творчі завдання. Спів 2-х голосних вправ.	8	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Синкопа між тактова, з паузою. Ритмічні послідовності
Змістовий модуль 6. Септакорди VII та II ступенів. Акордові послідовності			
9, 10	Тема 27 Септакорди VII та II ступенів. Інтонування в тональностях мажору і мінору з розв'язанням в тоніку двома способами. Мелодичний диктант. 2-х і 3-х частинна форма в творах. Визначення на слух	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Акордові послідовності в тісному та широкому розташуванні в мажорі і мінорі.
11, 12	Тема 28 Гармонічний мажор. Спів одноголосних прикладів з транспонуванням. Підбір акомпанементу. Двоголосні вправи.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підбір акомпанементу 3-5 творів.
13, 14	Тема 29 Розміри 6/8 і 6/4. Сольмізація прикладів в даних розмірах, сольфеджування вправ. Ритмічний диктант. Творчі завдання.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Навести приклади з особистого репертуару творів, записаних у складних розмірах.
15, 16	Тема 30 Спів канонів в двоголоссі. Прості і складні розміри. Виконання другого голосу на фортепіано. Слуховий аналіз. Диктант.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Написання канону до заданої мелодії. Підібрати 3 мелодії та записати канон
	Диференційований залік		
МОДУЛЬ 4			
III курс, V семестр			
Змістовий модуль 7. Двоголосся. Акорди від звука			
1, 2	Тема 31 Імітаційне двоголосся в сольфеджуванні. Приклади із класики або народних пісень. Визначення на слух куплетно-варіаційної, простої 2-х, 3-х частинної форми. Акорди з розв'язанням від звука і в послідовностях. Спів по вертикалі і горизонталі. Романси з супроводом.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати приклади куплетно-варіаційної, простої 2-х, 3-х частинної форми.
3, 4	Тема 32 Двоголосні приклади більш складного виду. Ознайомлення з 3-х і 4-х голоссям.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Підібрати 5-7 прикладів з 3-х і 4-х голоссям. Аналіз прикладів.

	Аналіз прикладів. Диктант. Більш складні ритмічні фігури (синкопи, тріолі) в розмірах 2/4, 3/4, 4/4. Простукування ритмічних фігур в два рядки, ритмічний диктант.		
5, 6	Тема 33 Темброві диктанти в розмірах 3/8, 6/8. Спів гармонічних зворотів в 3-х і 4-х голосі.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, Підібрати приклади за темою аудиторної роботи. Сольфеджування мелодій
7, 8	Тема 34 Д7, УП7, П7 та їх обернення 3 розв'язанням двома способами в тоніку. послідовності акордів, спів по вертикалі і горизонталі. Диктанти.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
Змістовий модуль 8. Хроматизм, відхилення. Хроматичні інтервали.			
9	Тема 35 Хроматизм, відхилення та модуляція простого типу. Інтонавання канонів, імітацій. Написання підголосків до мелодій народних пісень. Самодиктант.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Написання підголосків до 3-5 мелодій народних пісень. Самодиктант.
10	Тема 36 Складні розміри 6/8, 6/4, 9/8. Використання їх в музиці.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Навести приклади за темою аудиторної роботи
11, 12	Тема 37 Семиступеневі лади народної музики. Пентатоніка мажорна і мінорна, аналіз прикладів. Слуховий аналіз.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати приклади за темою аудиторної роботи
13	Тема 38 Творчі завдання: написання мелодій в стилі українських народних пісень двох і триголосний виклад мелодій. Фактурний акомпанемент.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Обрати 2-4 мелодії та записати фактурний акомпанемент
14	Тема 39 Відхилення і модуляція в тональності I ступеня спорідненості. Форма рондо в музиці.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати 5-7 прикладів творів форми рондо.
15, 16	Тема 40 Хроматичні інтервали в мажорі і мінорі. Мелодичний диктант. Слуховий аналіз.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури.
Диференційований залік			
МОДУЛЬ 5			
III курс, VI семестр			
Змістовий модуль 9. Ритмічні складності. Ввідні септакорди. Акомпанемент.			
1, 2	Тема 41 Написання і спів акордових послідовностей. Ритмічні труднощі з синкопами, тріолями і залігованими ногами. Ритмічні диктанти.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Простукування одно і двох рядкових ритмів
3, 4	Тема 42 Характерні інтервали гармонічного мажору і мінору. Написання одноголосних мелодій на заданий розмір.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
5, 6	Тема 43 Зменшений тризвук з розв'язанням. Ввідні септакорди (малий і зменшений) з розв'язанням в тоніку двома способами. Тональності з шістьма знаками при ключі. Написання другого голосу до заданої	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Тональності з шістьма знаками при ключі, підібрати в тональностях відомих мелодій, підбір акомпанементу.

	мелодії. Підбір акомпанементу.		
7, 8	Тема 44 Сольфеджування триголосоких прикладів. Тритони в натуральному і гармонічному мажорі і мінорі. Визначення на слух форми прослуханого твору. Гармонічний спів прикладів з хорової літератури. Акомпанемент	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Аналіз акордових послідовностей. Гармонізація одноголосної мелодії.
Змістовий модуль 10. Акордові послідовності. Спів з акомпанементом. Диктанти.			
9	Тема 45 Використання всіх видів синкоп, тріолей, пауз та інших ритмічних труднощів. Простукування одно і дворядкових ритмів. Підголосне та канонічне двоголосся. Написання і імпровізація підголосків до народних мелодій з використанням "педальних" звуків, рухом паралельними терціями або секстами.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Написання прикладів імпровізації підголосків до народних мелодій з використанням "педальних" звуків, рухом паралельними терціями або секстами.
10, 11	Тема 46 Спів романсів і дуетів класичного репертуару з акомпанементом. Визначення на слух акордів та гармонічних послідовностей.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
12	Тема 47 "Оригінальні" тональності 6-7 ключових знаків. Диктанти в цих тональностях. Д7 і його обернення.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи..
13	Тема 48 Змішані розміри 5/4, 7/4. Диригування під музику 2-ма способами. Ритмічний диктант.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати 3-5 прикладів музичних творів за темою аудиторної роботи
14	Тема 49 УП7 (малий і зменшений). Можливі варіанти розв'язання. Акордові послідовності, спів по вертикалі і горизонталі.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
15, 16	Тема 50 Контрастна поліфонія. Обробка народних мелодій для 2-х голосного хору. Диктанти.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Хроматизм в одноголоссі.
Диференційований залік			
МОДУЛЬ 6			
Змістовий модуль 11. Спів з акомпанементом. Відхилення і модуляція в споріднені тональності			
1	Тема 51 Складні розміри 9/8 і 12/8 та пермінні (в народних піснях). Ритмічна сольмізація в одно і двоголоссі. Простукування ритмічних вправ (одно і дворядкових).	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати 5-7 музичних прикладів за темою аудиторної роботи. Сольфеджування обрані твори, простукування ритмічних малюнків.
2, 3	Тема 52 Септакорди II ступеня в тональностях кварто-квінтового кола. Створення в класі імпровізацій верхнього голосу до зіграних басів і гармонічних зворотів, хроматизм, відхилення і модуляція в споріднені тональності.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури
4, 5	Тема 53	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи,

	Спів романсів, дуетів з супроводом, фактурний акомпанемент. Чотириголосний диктант - запис по цифровці. Лади народної музики та пентатоніки.		вивчення матеріалів методичної та наукової літератури.
6, 7	Тема 54 Спів пісень і романсів з акомпанементом по цифровці. Розшифровка літерного запису акордів. Творчі завдання: написання мелодій з акомпанементом на заданий текст.	6	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Проведення студентами різних етапів уроку (настроювання, перевірка д/з, слуховий аналіз, читання з аркуша тощо)
8	Тема 55 Розміри 2/2 і 3/2 в різних темпах.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури
Змістовий модуль 12. Ансамблевий спів. Визначення на слух. Творчі вправи.			
9	Тема 56 Фуговані форми в сольфеджуванні 2- х і 3- х голосні приклади. Послідовність акордів з модуляцією в споріднені тональності в сольфеджуванні і на слух. Поглиблення навичок розвитку музичної пам'яті і музичного уявлення імітацій та інтервалів, рух акордами. Сприйняття та запам'ятовування зразків народної музики.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підбір 5-7 прикладів та запам'ятовування зразків народної музики
10	Тема 57 Ансамблевий спів дуетів і тріо. Триголосні вправи гомофонно- гармонічного складу.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи.
11	Тема 58 Робота з камертоном. Запис тембрових диктантів та вправ на слух. Триголосся підголосного складу, ритмічні труднощі.	3	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати приклади за темою аудиторної роботи виявлення ритмічних труднощів.
12, 13	Тема 59 Інтонаційні вправи більш складного рівня: хроматичні інтервали, послідовності інтервалів, акордів з модуляцією і відхиленнями. Визначення на слух складних інтервалів. Використання в диктантах відхилень (модуляцій) в тональності I ступеня спорідненості.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи, вивчення матеріалів методичної та наукової літератури. Підібрати музичні приклади з використанням відхилень (модуляцій). Сольфеджування обраних прикладів.
14	Тема 60 Творчі завдання: складання романсів та пісень на заданий текст. Сольфеджування вправ з акомпанементом інструментального складу.	4	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Скласти романс та/або пісня за обраним текстом. Усні анотації до прикладів.
15, 16	Тема 61 Творчі вправи з використанням підголосків, відхилень, модуляцій, хроматизмів. Закріплення пройденого матеріалу з усіх форм роботи. Слуховий аналіз.	5	Опрацювання матеріалів аудиторної роботи. Повторення матеріалів за попередні семестри курсу. Підготовка до екзамену за темами програми.
	Екзамен		
	Усього годин	300	

Самостійна робота

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Сольфеджіо» включає:

- Закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання нотних прикладів;
- Розбір структурної, ладо-тональної та метро-ритмічної будови музичного прикладу для сольфеджування чи слухового аналізу;
- Виконання письмових робіт з написання одноголосного, двоголосного диктанту, запис гармонічної послідовності;
- Роботу з співу окремих елементів музичної мови та підготовку музичних прикладів для співу з акомпанементом.

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою. Формування та розвиток навичок самостійної діяльності здобувачів вищої освіти передбачає:

- Аналіз та синтез
- Самоконтроль та самооцінку
- Активність
- Творчий підхід

Зміст самостійної роботи здобувачів з освітньої компоненти «Сольфеджіо» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота здобувача вищої освіти проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у стилях, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

Рекомендована література

Основна література:

1. Афоніна О.С. Сольфеджіо : навчальний посібник для студ. вищих навч. Закладів / Афоніна О.С., Баранова В.О. Вінниця : Нова Книга, 2013. 224 с.
2. Афоніна О.С., Баранова В.О. Сольфеджіо на основі джазової та естрадної музики. Вінниця : Нова Книга, 2013. Барська З. Гармонічне сольфеджіо. На основі української музики. Навчальна книга – Богдан, 2018
3. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Хрестоматія. Частина друга. Багатоголосся. Доповнене та перероблене., 120 с.
4. Беліченко Н. Завдання з сольфеджіо та гармонії : Слуховий та гармонічний аналіз. Ладові диктанти. Мелодії для гармонізації. Вправи на фортепіано. – Харків, 2016.
5. Брилін Б. А. Естрадно-джазове сольфеджіо : навчально-методичний посібник для студентів мистецьких спеціальностей (ЗВО педагогічного спрямування) вищих педагогічних закладів / Б.М. А. Брилін; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2021. – 135 с.
6. Дорофєєва В. Музично-теоретичні дисципліни у сучасній мистецькій парадигмі: традиції та новації. Молодий вчений. 2018. № 2 (54). С. 505-508
7. Єпімахова О. Сольфеджіо на основі української народної пісні. Київ, 2014. 64 с.
8. Козинська К., Сольфеджіо на матеріалі класичних мелодій Мелосвіт, 2017
9. Кравцов Т.С., Турнеєв С.П. Збірник музичних диктантів : навчально-методичний посібник / Харк. Нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; ред.- упор. М.Ю.Борисенко. – Харків : «Естет Принт», 2020. – 52 с.
10. Литвиненко А. І. Полтавщина: музична культура (XIX – початок XX століття). Київ, 2017. 56
11. Одноголосні диктанти на основі популярних мелодій естрадної та джазової музики. Комплекс навчально-методичного забезпечення для музичної школи (музичного відділення початкового спеціалізованого мистецького навчального закладу, школи естетичного виховання). / Упор. : А. А. Бібко, Н. М. Портна, Ж. В. Борисевич, Г. В. Дюміна, М. В. Кочарян, Л. М. Лисенко, Л. О. Федорова, Г. О. Юріна. К. : ДМЦНЗКМ, 2016.
12. Серова О. Ю. Сольфеджіо: робочий зошит до практичних занять для здобувачів II курсу освітнього ступеня "Бакалавр" спец. 025 "Музичне мистецтво". Київ : НАКККіМ, 2021. 88 с. нот.
13. Смаглій Г. А. Основи теорії музики : підруч. Х. : Факт, 2015. 325с.
14. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.1. Харків: Факт, 2015 9. Смаглій Г. Сольфеджіо, ч.2. Харків: Факт, 2015

15. Смаглий Г. Сольфеджіо, ч.3. Харків: Факт,2016
16. Смаглий Г. Сольфеджіо, ч.4. Харків: Факт,2016
17. Смаглий Г. Сольфеджіо, ч.5. Харків: Факт,2018 1
18. Смаглий Г. Сольфеджіо, ч.6. Харків: Факт, 2008, 2010,2019
19. Тормахова В. Розвиток творчих навичок на уроках джазового сольфеджіо. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 61, том 3, 2023
20. Турнеєв С.П. Музичний диктант / Методичний посібник з навчального курсу «Сольфеджіо» / Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2017. – 64 с.
21. Ходоровська І. М. Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів : мультимедійний посібник. Київ, 2014. 47 с.

Додаткова література:

1. Афоніна О.С. Сольфеджіо (6-7кл.). К.: Мелосвіт, 2006.
2. Тормахова В.М. Боб Столофф: техніка джазової імпровізації. III міжнародна науково-практична конференція «Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство». 24–25 березня 2021 р. Київ, 2021. Ч. 2. С. 68–70
3. Ходоровська І.М. Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів/мультимедійний посібник. К.,2014.
4. Цибульник З. Розвиток музичного слуху на сольфеджіо в контексті міжпредметних зв'язків. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 43, том 3, 2021
5. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти. Академія, 2017

Інформаційні джерела в мережі інтернет

1. www.musicfancy.net/
2. <https://muzabetka.com.ua/>
3. <http://arts-library.com.ua/>
4. www.nbu.gov.ua

Політика освітнього компоненту

Зміст курсу спрямований на системний, методичний розвиток музичних здібностей здобувачів освіти : мелодичного, тембрового, ладового, гармонічного, поліфонічного слуху, метроритмічного відчуття, музичної пам'яті, музично-слухових уявлень, тобто музично-слухового досвіду. Сольфеджіо сприяє розвитку цих якостей за допомогою цілеспрямованого впливу на слух системою особливих форм завдань і вправ.

В наслідок вивчення освітнього компоненту здобувачі освіти оволодівають таким знаннями:

- основні засоби музичної виразності (метр,ритм,темп,розмір,акорд,інтервал та ін.)
- лад та його елементи, види ладів;
- інтервали та акорди в умовах діатоніки та хроматики.

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі освіти набувають таких умінь та навичок:

- прочитати з аркуша будь-який приклад в одноголосі, двоголосі, триголосі, чотириголосі;
- транспонувати музичні приклади;
- Підбирати різні види акомпанементу, імпровізувати;
- записати по слуху одноголосну мелодію чи двоголосний приклад;
- всі засоби музичної виразності аналізувати на слух.

Політика контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати

матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час індивідуальних занять.

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі диференційованого заліку або екзамену.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді **диференційованого заліку**, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

Здобувач освіти допускається до модульного (семестрового) контролю знань у вигляді **екзамену**, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 15 балів, максимальна кількість балів – 70 балів. Оцінювання екзамену відбувається за 30-бальною шкалою. Теоретичний контроль знань під час проведення екзамену може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань

модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2		МОДУЛЬ 3		МОДУЛЬ 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на практичних заняттях – виконання творчих завдань	10	50	10	50	10	50	10	50
Фронтальне опитування	2	10	2	10	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20	1	20	1	20	1	20
Екзамен								
	17	100	17	100	17	100	17	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 5		МОДУЛЬ 6	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на індивідуальних заняттях	10	50	10	50
Колоквіум	2	10		
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20		
Екзамен			1	30
	17	100	15	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (СКТС –А, В, С, D, E, FX, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання диференційного заліку відбувається згідно положення про оцінювання успішності здобувачів освіти, що регламентує таку процедуру: здобувачу освіти, що одержав під час модульного, семестрового контролю незадовільну оцінку

дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється ректором Академії.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до його індивідуального плану З цього моменту вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.